

ملا ناصر الدين

№27. Щъна 12 к. МОЛЛА НАСРЕДДИНЪ

قىچى ۱۲ قىك ۲۷

آزىز خان مۆزى دەنگىزلىقىسى
ئۇغۇز بىبىلەتلىقىسى
БИЛДА БИБЛІОТЕКА
ИЧІРІСІ №

Станиця Шахматки.

ماه قىچى دا زىنلىدە

II КЛ

ÇAŞIN

ПИТОГ С. БЫХОВА

...خانم قاران آليم دوش بىزە قوناق اول (آغ سقال لار)

«اديان قوي، بويان قوي، ترپشه قوي يه دو شرسن ...
Ах, как-то муга!...

...پوف، بو «قاجار» قورتلاري نه يامان قخر ....
Открытие Кахоих гробовых микробов „Кадесанд“

اداره و قالقور

تفلیس، داویدوف کوچه‌ی نمره ۲۴.

Тифлисъ, Давидовская ул. № 24.
Редакція журнала «МОЛЛА-НАСРВДИНЪ»

لئنگرام ایجون آدریس: تفلیس، ملا نصر الدین.

Тифлисъ, „Молланасреддинъ“

اعلان قیمتی

فایاق صحیفه‌ده بیطانت ایله بر ستری. اقبال، دال صحیفه‌ده ۷ قبک.

آدریس ده گیشمک حقی ۳ دانه بدی قلک لک مارقدار.

آبونا قیمتی.

فافقاڑه و روسباده: ۱۲ آیلنی - ۵ میان

۶ آیلنی - ۳ میان

۳ آیلنی - ۱ میان ۶۰ قبک

اجنبی مالکتله‌ده: ۱۲ آیلنی - ۶ میان

۶ آیلنی - ۳ میان

سخنی اداره‌مزده ۱۰ قبک، او زگه شهر لرد ۱۲ قبک.

۲۹ جمادی‌الآخر ۱۲۲۷ بازار. هفتاده بر دفعه چیخان تورک مجموعه‌سی در. ۸ ایول ۱۹۰۹.

ملا نصر الدین‌ک اولمچی، ایکمچی و اوچومچی ایلی‌ناث جلد‌لش کتابلاری و بوش جلد‌لری ساتیلماق‌ده‌درو.
جلد‌لش اوستنده ملازنک شکلی و آدی، مجموعه‌نک تاریخی قیزیل ورق ایله باسیلوبدر. قیمتی اداره‌ده: اولمچی
ایلی ۵ میان، ایکمچی و اوچومچی ایلی ۶ میان، بوش جلدی ۷۰ قبک، پوچتا خرجی ایله: اولمچی ایلی
۶ میان، ایکمچی و اوچومچی ایلی ۷ میان، بوش جلد ۱ میان.

1897.

„Т-во ПРОВОДНИКЪ“ ВЪ РИГЪ

پروفودنیق شرکتی
ریفا شهر لند

ڪارخانه‌لر:

ریزین‌لنش پارجالار ر سو کیچیر تیین پالنارلار.

«اسیست» و «تاق» دن فایبرلش مال‌لار.

«لينделوام»، بر رنکلی «گولی و

بروپقا ایله آرالانش

ریزین‌دن، ینقادن و غیر « قول » لار

ریزنا بولودلاری،

ریزنا داراخ‌لاری

ها ایله دولی و غیر جور آفاما‌یل شین‌لری

«لينقوست» لار.

ساخته دری لر (گونلر).

ریزین قالوشلاری

کیچه ریزین‌دن آیاق قابلاری.

آرابا و ویلوسید شین‌لری و حصله‌لری.

ریزین‌دن ماشیا آلتلری.

ایلیکتریک ماشیناسی آلتلری.

«ایپونت» و بونفوزدان قایریلش شبلر.

فوونغرافیا آلتلری.

ریزین اویونجا‌قلاؤی (ایفروشقا) و غالانتری‌لی شبلر.

جراج و حکیم حجت‌لری.

ایلیکتریق قوه‌سیانی کنار ایند و سودان کیچیرن آلتلر.

زاقافت‌قازیاده فابریقا آمباری

تفلیس سالانق کوچه‌سنه، نمره ۴۰.

تیفليس، Сололакская ул. № 4.

﴿ ایرواندہ غازیته اوخویانلار . ﴾

(میرزا جلال یوسف زاده افندیمه تحقیق)

بویونک ماغازه صاحبی غازیته ساتانی چاغبروب

ایکی غازیته آلیر و بول صحبتی اور تالنله

گلنده دیبور که «من قاعدهم بیلدیر کے

غازیتهلری اوخویاندان سورا آخشام قایتاریرام

صاحبینه و هرسینه ده بر قېك پول ویزیرم.

آخشام گل ایکی قېگى قويار حبینه، غازیته

لری ده ویرم و ساحبینه و دیبور که سایتمادی.

بوده بر قسمی.

بر قسم اوخوجی لارلاده آدینی قویسانق

اولار قاسانک آچاری

مئلا، غازیته دولاندیران چارس و ایله

گیدرکن بر ماغازه صاحبی چاغبروب بر

غازیته آلیر. قوشى دکانچى لارده بیز بیز

یغىشىلار بونك باشىنا، ویرى باشىلور غازیته

نى او خوماقه: «بلى، بختىلار و قزوينلى

دورت مئزل دن سورا طهرانه جاتارلار، سپهدار

یله دیدى، سردار اسد ایله دیدى».

خلاصه، تىلقارف خېرىلنى اوخودىلار، آخردە

اور تالقە بول صحبتى گىلدى: ايندى گورمە

بر شاهىنى سىبم ويرمچك، اون آلتى فەر

بىرى بىرىنى اوزىنى توقدور کە «مشەدى»

چخارت سەن وير»، «حضرت عباس حاقيقى،

جىيىمده ایكى جە قېك پوليم وار، بول گون سەن

وير، سباحى دەن ويرم»، «آى حاجى والە

ایرواندہ غازیته اوخویانلار و غازیته يە

طالب اولانلار بى نىچە قىمىدە.

اۆلمىچى قسى «سورا گوروشىرىك».

گورورسەن کە غازیته ساتان غازیتهلری

قولتوقىنه ووروب دولاندىقى يىردى دكاندان بىرى

سى بونى چاغبرىدى كە آ بالا، گىور مكا

بر غازیته وير». اوغلان سويونچك قاچاراق

غازىتهلىقى آپاروب ويرىر و بولىنى گوزلىبور.

آغا غازىتهلىقى آلاندان سورا اوغلاندان سورو.

شور كە بالا، داخى نى دوروسان، گىت

غازىتهنىك بولى؟. آغا جواب ويرىر كە «بس

غازىتهنىك بولى؟. آغا جواب ويرىر كە:

«سورا گوروشىرىك».

بو بر قسمى.

ايكمىچى قسى «ياخشى خېر» اوخوجىلارى.

چوخ وقت گورورسەن کە كۈچەنەن اورتا

سەنە بى نىچە آدام دوروب و غازیته ساتانى

گوروب جاغرىلار. بونلارك بى نەرى غازىته

نى او شانڭىڭىنى آلوب او طرفىنە بول طرفىنە

باخوب گەنە قایتارىر ويرىر ساتانڭىڭىنى و

دیبور «ايج، ياخشى خېرىلىرى يو خدر، ياخشى

خېرىلىرى اولاندە گىور آليم».

بوده بر قسمى.

أوخویوب قایتارانلار:

اوخوجى لارلار بى جورى دە بىلدەر كە بىر

من دده بول يوخدندي، چهارت سن وير، «آند اوسلون الله
منهدى، قاساڭ آجارىنى لوگر قويوب جىينى گىدوب ايوه.
بوده بىر قىسى.

بر قىسى ده «آخوند گلپى» دى.

چوخ وقت اوئور كە ملت بىرسىلەن و مارقىن دەم
ووران بىر جىتاب غازىيە ساتانڭ قباغىنى كىسب بىر غازىيە اىستە
دى. آچىپ غازىيەنى و باشلىپ يواشى يواشى تىلەراف خېرىلىنى
اوچومانە، و هەرن بىر بىزىكلىق اوغلاندان بو جور سوراپ سو
روشور كە «مەلا، بالا، گۈنە نىچە غازىيە ساتىرسان،» بولۇ
سوروشوب يواشىچە كېچىرس او بىرى تىلەرافە و گۈزلىرى اىلىپ
اوپى دە اوخۇپ. گىنە اوغلانى دايىشىتە توتوڭ كە «بالا، نقل اىلە
گۇرۇم، آنالا نە اوستە حاجى كىرىم عوڭ اىلە يولا گېتىپ،
گۈنە بىر دەم بىرى يېرىنىڭ سققانلىقى يولولار،» اوغلان
يالپىرى جواب وېرسون ياخىنچىق بىر دەن سققانلىقى يولولار،
قورتاراندان سورا حريف بىردىن غازىيەنى اوغلانلىق اوتستەن آتوب
قورخان كىنى دىبور: «آل، آل، گىزات، آخوند گلپى،»
بوده بىر قىسى.

لەنت اوخۇيانالار.

بر قىسى ده لەنت اوخۇيانالار.

گۈرۈرسن كە ملاپىرىنىڭ بىر سەخسى كېچىدى بىر كېلەنى
كىشى ئىنكىنى، اوياندان بوياندان دولوشوب توڭولدىلىپ ملانڭ
باشىنە، بىرى بى شىكلەنە باخىر، بىرى او بىرى شىككىلىپ باخىر،
بىرى دە تاب گۇرۇم بىر ئوقۇغۇنىڭ قولۇغۇنىدان بىر دانە چىكىپ
چخارىدىپ باشلىپ تماشا ئىلمىگە، لەنت جۇوالىنىڭ آنلىقى آچىلىپ:
«پات، بى لا مەذهب گىنە ملاپار ساقاشوب، آنە سکا لەنت اىلە-
سون، آپار، آپار بى بايى غازىيەسىنى»

چوخ وقت غازىيە ساتانە هەل بى اىكى قاپازدە ووروب يولا
سالپىلار.

ھەل بى نىچە قىم اوخۇجى لارىمىز دە وار، اوغلاندار قالسونلار
گلن سفرە.

«مشەدى موزالان بىك»

«رجىز،»

من مرد مشھور بى ئىنلەن دىگل كە ايدم آشكار،
رعایامە حكىم روانىدر منىم — چىسائلى، دېلىنجى، كېچىل، كور، كار،
امور سىاستىدە يېڭى ماھىرم — فراستىدە من ايتىشم اشتىمار،
كالىمە يوق ذىرە لەقسان مەنیم — هي عاقلم، عالىم، هوشىيار
خلاقە باشىم جوخ بويوكدر منىم — ھەل بىرسىم، قول قىيىم بى كىثار،
اساساً: عدالت صناتلىقىن مەنیم تىك، هانى رحىملو حكمدار؟
خلاف اولماز اصلا سوزومدە منىم — منم عهد يېماندا يېڭى استوار،

ايچىم آنلىق، قىرالەن سېلىنىدىپ مەلام سەنەتم آنلىقىم، خاق ايدىپ اعچىار،
او زوم طالىم جونىكە حریقە — او حریقە كىيم ايدىم رەختدار،
علاوه، سوزوم صحىقىم تىندر، — يوزومدىن گۈزۈمىن ياغىزىزەرمان،
ئۇرمۇندا، بىر زور، پىس قۇتم — نەنگىم، يەللىكىم، بىل روژگار
اوگۇرمۇندا رېچىم خان، دالىدا صەد — دۇنارە او توز مەن نەر خە سوار
اىگىن اىستەپەم شەر ئەھرانى من، — اىتكى حېبلەم، ئەلەرم ئارماز،
لەتىرىزىن، سەلەن، خۇرى، اردىپىل: — ارومى، سەنەن، آنلىقى سىزۋار،
لەقزوون، رەشت، ئەزىزلىق، اسەمان: — نە شېزان، ياقىم خور اسالىدا،
نە باقىر، نە ستار كىيم در بولار؟ — نە سەدان اسەد، بەده بەختىار،
ولىنى او زوم قورخورام موغرىسى — اورمۇلدۇر مۇلۇر، تەرەپۈر يەمەر،
او در كە رېقىن شەقىقىم مەنیم — مەن قوبىدەي كىيم اولام خازار
اشارمەلە ئېرىزىي اشغال ايدوب — يېرىتىدى جىراد، يىان، خەtar،
او لوب اينىدىپ كىس اوسايدىقلارىم — تامىي كەنەن، يەلاپە دەخىار
نەوار اخبارىي دىنوب سۆنەلەپىن نەن قالوب سەندە غەلەرى، بى شەمار
الىم سالوب اونلارى مەشكەن — مەن ئىلدى ياخشى جە كەمكەن،
او ئېرىزى، او ئېرىز، او بىران شەد — ايدوب سەنەنە لالە ئەن، دەغاندار
او كەن عنۇ، مەنچىن اقلاب — او عەمانلى ئەركەنلىنەن وەھىگەنلار
او قاپقاسلى كافارلەنە مەدىنى، — او بىلەن يېنېجاق احرارلار
او قىيلىدى مەن ئەلەم ايجىرە زىبون — او ايتىدى مەن حالە ئەتكىار
او شەرۇطە خواجە الجن، ئەجمەن، — اورادە وەكىللىك ئىسەن ئابىكار
ووروب جانە اود آدار بىجان، — ارىپ بىرسىم دەپىدم «دەبە» وار،
بو گۈن تازە بىرسوز ايشتىدىم گەن، — قول قاتارلىقى قاۋازادىم چۈن خەمار،
او لوم قورخۇسى دوشىنىدا، — قازىلىدى كەنەن طرفىن مزار،
دىپوللەرگۈلەر اوسىتىمچىچۈچ قوشۇن، — فدائى، مجاهەد، سەفار، كىبار،
او اولار بىتون يېكىل وېكھەت — كەپبۈلدە ئەتسەن ھەمە جان ئىثار،
ايدوبلەر قىم ياد يېكىر، مەن: — سالوب تەختىن ئەلسەنلەر كەنار،
اونكىچۈن دولوب سەنەمە اضطراب — آلوپلاندى جايىم اوللوب پىر شەرار
اگر مەن كەن اولە بوغۇن دورمۇب — جىخوب مەكتەپىن ئەرىدىم فرار
بوجور شەھىقىدا ساچقۇ باشىدەر — اولا قىمت، اولسەن غەربەلەرى
او زوم بىلەپىش آخرى ئېلىپور — بى ملت مەن ئازىم، گۇر ئار
آخ ئىي قارداشىم كاپلا عبدى الحەمیدا — اي عالىدە من غەلە ئەمگەر
اوزولدى سەن ئەن كەنەن ئەملىم — حەر جەنەن ئۆلشەم بى قوار
عىچ دار گۈلەپىر يېش دادىمە — سالپىلار منى تەختىن آي هاوار!
أىسىن ئەللىرىم، جىمەت گەيم ئەرىپور — ئەلوب دورمەي بى رەنجە ئامدار
ايتىپدىپ باشىم ئەقلىل ھوشىم بىدۇپ — گۈلەپ، آڭلارام گەڭ دەپالە وار
نەر و خەم چىخۇر جىم مەداردىن — ئەندە دېنەجەلور، ئەلەشم ئەنچەلار
نەپىس قوللۇق ايتىدىم كە بولمەن — مەن ئەرلىپور آپ پىرور دەكار،
عىچ بىر دە آخىمالادىن الغرض — گەنجەم ئەلدى ئەلمەت گۇنوم بىر ئار،
ھەل بىرەلەج، اينىدىم شەحال، — شەب خەمامە ئاڭگۈرەن دە دوغار،
يازوب اينەرم تەش ما بەدىنى — ئەنچەم دەر سە ئەللىرىم كەجەدار،
ناظىمى: «مەندى سەزىم قانى»

شکاکه لعنت:

بلی، باشلایق صحبتی.

بالاخانه ده ییچنچیاری بر ییچن ییچنچیکاری برد گورورلر که بر آریا ایکی سفل چخاردوب، و اوراغی یسره آتوب فاجیلار اکین صاحبینه خبر ویروب دیبورلر که «گرگ فاله باخیر اسان، چونکه بو بر معجزدر». اکینچی گیدوب فالجی به احوالاتی «دالزیت» ایلدور و فالجی کتابه باخوب دیبور که گرگ بر داهه قوچ بورایه گوره من. کشی راضی اولمور سبیبی ده بودر که بر ایکی غازنیتلره باخماق ایله بر آز قابی قارالمش ایمش. خلاصه، راضی اویلیوب قوزبور گیدینه ایونه.

بر نجه وقت ڪیجنند سورا قلبی قاره اکینچی خرم دوگورمن، بردن گورور که دنیانی اود السوو بورودی: یعنی خرممه اود دوشوب. بلی، بدیختک ۱۵۰ درزی یانسی کول اولسی.

هه بر پاره ملعونلارده دیبورلر که فالجی به اینامق لازم دگل در.

ایندی گل گور نجه اینانمامق اولار.

امضا: «مؤمن».

﴿مجلس﴾

دوستکز «یونجا ساتان» ملا نصرالدینک ۲۵ نجی نمره منده «باشد اگلشمک دعواسی» عنوانی مقاله منده گنجبه مفته خور- لارینک (نمودنله دیلم یاکنلیدی - ملا دیه حیدین) مرحوم حاجی حسنک پس مزارنده و وروشملازلردان سویلوب دیبور: «ایشیک آخرینی نظره آلوب گنجبه اعیانی به صلح مجلسی دوزلدیں» والخ..... شک خداهی که بو مجلس دخی دوزلدى، گنجه لیلی بشقہ سلمانلار کیمی انواع مجلس دوزلتنه چوق مایل و ماهر درل. بو صلح مجلسی اگر دوزلمسیدی گنجه لیلر لایشی چوق فنا اولاردی، یمان بالاره دوچار اولاردیلار؛ تزیینه دوگن ده ملا ایدی، دوگولن ده؛ هر برینک اوز سوروسی (گنه یاکنلیدین اوز دسته سی دیه حیدین) اوز مریدلری؛ بونلارل دخی بر برینک نه قدر قوم اقریاسی دوست و آشنا؛ آزاده صلح اولمسیدی یقین شهری ایکی ترمه ایدوب فاسق محترملی آرایه بر فساد و بر جنک مقوله سالاجایدیلار که ارمئی مسلمان دعواسی بونک مقابله کنند بن موشتو لوق اولاچایدی. صدهزار شکر مجلس دوزلدى شهر خطا و بلادن قورتاردد؛ شردهه بر این منزل اولمادیقی ایجون مجلس ملازلر مالی شاه عباس مجذدنه مرتب اولسی، مجلس شوراسی مسجدده ترتیب تابان «دارالتعطیل» آذنده او- لان، اوپنوریستیت ده اولور که بر آدی دخی کربلای اسرایل تبلخانه سیدر؛ دونن ایلک دفعه اولاراق مجلس جمع اولموشی؛

ایش میالجی یعنی ملا ایشی اولماقهه گوره هاج کس جارت ایدوب مجلسه نه صدر، نه اعضا اولمادی، حقیقتاً، کیمک هنریدر

مالانک حننه آجیق و بر طرفاله سوز داشتا، بو چوق قورقو-

لو برایش در که هیچ کس بونا گریشه بیلدز، ملا لارلا گکنی،

لعنی، بد دعاسی و سایر اسباب حریق هامویه یا خشیمه معلومدر.

تعزیه ییزنده گوردیلک برجه ملا اوسوفک سوگوش «بولیمبوتلر یعنی»

بو چانحن گورمه مشدیلک، اونی دخنی گوردیلک. عموم جماعتندن

مجلسه صدر اعضا تاییلمادقی ایجون یالسکن «دارالتعطیل» مدرس

لری مجلسه سبیچالدیلر (آدریس - مرحوم میرزا کریمک حجره.

سی)؛ اولمنبی شورانک قواری: ملا میانجی دیمکدر، میانجی

ایسه او شخنه دیهار که اوندان نه الله راضی اولماز نه بنده

بوگا گوره ملا لاردان بزده راضی گلگلک، اما یوقاری باشد

اگلشمک ایستبن ملا لانک تعزیهه بر قدر کیچ گلگنکه عنزی اولوب

بو عنزی ده مجلسه آچماغی نا مناسب گورودوله، ملا آباب

آلی نک گوزل سوتی اولماقنه گوره اونی بی تقدیر حساب ایلدو.

ریک، ملا اوسوف ایسه چنگی خوروس اولماقی ایجون ایرانه

گوندرا دیلر ایون که گیدوب اوراده «بولیه یو تانی» آجوب فادیلر اینه

چنک ایتسون؛ او بزی ملا لاره دخنی تنبیه لازم در چونک پیس

ایش گوروب اونک دفعه ده چالیشیان کس پیس ایش گورهه

شریک، اوکا یولاشندر، دیملی اوزی ده مقصه اولار بوگا بناء

بونلاره بر آزجه حزا ویرمهانی؛ ملا مختاران یالیلیقا یبدیگی

حوانی آلوب مجاس اعضالرینه ویرمهانی که اون اون بش گون

«پتی پسوندن» آزاد اولونلا، حلوا قورتارادان سورا «دار-

التعطیل» اعضا رینک پتی خرچلرینی بر ایلک عرضنه هان ملا.

لارک بویننه گلهانی (انشالله بویونلاری سینمان) که ملا لارک هر

بری گونه یدی قیلکلک بر پتی یاننده ایکی بان سوغان ایکی

گرونک پاریم سگانک و بر دانه ساری خبار آلوب ویر-ون

چنانیان مجلس اعضالرینه (مفتنه قولوق اولمازک؟) بو جور عدا..

لیانه قراردادلاردن هامو راضی قالدی علی الحضوس تبل خانه

اعضا ری ایله ملا آباب آنی، بو آغای مهترم هر چند یدی

قیک جریمه دن آزاد اولموشی اما بونک بورجی بو اولدی که

هر گون پتی مجلسه اولوب چرتق وورا وورا اوجا س ایله

بو سوزلری اوقوسون:

یا ملا صنا کن جان ملا نگو هرگز نیشد های های

مسلمانرا رها کن جان مولا نگو هرگز نیشد های های

سیاه قرمز نیشد های های

ملا آنتم نیشت های های

آزمودان بک»

﴿بنای خیر﴾

شیوه ده نجه ایل بوندان ایرمه لی خراب اولمش فاخته خاله

شهره تغفاراق آیله‌ده خبر ویرلر.
ملا بو گولناره بىر بىلە كېيىت بوز ويروب: آخىقە مجا.
لنه كوبىليان حەمسەنە بىر نىچە آغ سققال كىند آغالارى، كە
اولسونلار سيف الله، بېھىت، و غېزىلىرى، يوڭىك كىمارنىدە جىن دە
اڭلۇشوب كېف ايلبۈرەشلەر و شراب ايدجوب بۇ توقلالارى ھوابىھ
آتوب توئورىشلار.

بو جىن دە آچارادان حسن افندى آىدىننە بىر مىن و محترم
افندى آت ايلە كېچىرمىش. باڭلار گلوب بونك قاباغىنى ڪوب
تکلیف ايلبۈرلەر كە دوشۇن و شراب ايجىدون. افندى راضى
اولمۇر، باڭلار غېغەلە گلوب افندىنى زور ايلە آندان يىنديرىن و
بر اىكى كوتوك ووراندان سورا ايسقىبورلار جاخىزى زورنان توڭى.
سوڭىر حسن افندىنىڭ آغزىنى
 يول ايلە كېچىن لىر بىر ماور افندىنى باڭلار ئىندىن خالاس
ايدوب آپارىلار.

الله بىرگەت ويرسون مسلمانچىلىقە، يوخىھ مەطلۇل قالاردىق و
ھەچ يمازدىك كە نە يازاق گولەمىلى اولسون.
ياشاسون آخىقە باڭلارى.

«بىلە»

﴿ گىنجە. ﴾

نە يازىم؟

ا كىشى ايندى من نە يازىم؟ بو داغلىلىش گەنجه دە ايلە
بر غەرييە خبر يوخىدر، كە گۇتوروب يازاسن، خلقەدە اوخۇيوب
بر اندت آپارا، هە بىن شائى اوز اولكى قاعد سىنەد و هە كەس
اور اولكى ايشىنەد، دوغۇرىسى كە من اوزىمەدە لاب مەطلۇل قالىتام،
آخر هە نە قدر فىكرا ايلبۈرەم ھەچ يازىلاسى زىر مەطلب خىالىمە
گىلىپور، گەسەدە بىر ايلە غەرييەلىكى يوخىدر.

ملا گۇتوروب يازاجاڭام، كە دېنلىك سەنۋىنى اسلامك ئىخىرى
آخۇنلىم... بىر قۇر مەحومك قىرخ اىلىلىك نمازىنى قىلماقە بىر
آى اوز نىزىنىي اچارىدە ويروب، بش بوز ماناتى جىشقاڭە سالوب،
يېتىملىرى كوتوروب حاجى كەندا گەنلىدى، مكا دىيەجىكىر بولك نە
دخللى وار؟ بىر نە غەرييە خبردر؟ اودر كە بىر مەطلبك اوستىدىن
واز كېچىرم، جونكى حقىقتىدە بىر ايلە غەرييە شائى دىڭىدر.

ھە گاڭ يازاجاڭام، كە ايرالقى مىسجىدىي اىكى بولوب، يارى
سى فى ميرزا عبداللەسىن مەكتب ايدوب، اللى نەزىر شەگىر دەلەد
رۇب و او بىر يارىپىندا بىر ويردى خىار و گلاس ساتىر،
بۈتكەدە ايلە بىر غەرييەلىكى يوخىدر؛ جونكى بوز عادتى بىر ايشىدر.
ھوا سىرىندر، قوى خلق نمازى ايشىكىدە قىلسۇنلار. بونىدا يازمىرام.
قوى بودا فالسون.

ايستىورىم، كە يازام بورسونلىك بىكىنلىك مەلۇي شاڭىرە دىلى
نى چەخارتىقاھ اور ايلبۈر و شاڭىرددە چەخاردىدا، باشىندان بىر
قاپاز سالوب شاڭىردىك دىشى دىلىنى پارچالىبىر؛ بۇشكەدە دخللى

دولت مارقىندىن مسلمان محلەسىنە ئازەدن تۇمپىر اولۇنماغا باشلادى.
بو بىناي خىرە اشىرقاڭا ايدىلەر جىمۇن قىلبىن دەغا گۇنەزىرىزىك كە
مسلمان قارداشلارى بىلە سعادتدىن محرۇم قۇيىدىلار، و ايدىلەر
رىق كە شهرىمىزلا آبادلىق و ترقى سىنە باشت اولان بىلە بىلە خىر
ايشلەر بونىدان سورا دخىدە بوز ويرى.
ياشاسون مسلمان قارداشلار!

«بر دانە اسلام بىرست»

﴿ خانم ﴾

محترم ملا عمۇ من قىلىسە ئازە وارد اولىش بىر غەربىم،
سەمعەنەدە فالقىنەندر. نىچە كە ھەموئىھ معلومدر، جىناب شىيخ الاسلام
ايندىكى اوغلى نىچە وقىنەن بىر ايتىپىر، ھارادە او لماقىنە معلوم
دەگىل، شىيخ جىنابلىرى مەنچى جاڭرىنىي ايلەر بىرەن و بۇپوردى اوج
شەبە فەلا باخام. بىر شەبە بىر كە: گۇرۇم اوغلى ساغدىمى؟ بىرەن
بو كە اىگر ساغدىسە گۇرۇم ھارادەدر. بىرەن بىر كە گۇرۇم ھا
وقت گەلەجك، حرم مەھىملىرىدە اورادە حاضىر ئىدىلىر. من شەروع
ايدىلەن ئال آجماقە. بىر مەجي شەبە بىلە گۆستەردى كە للە الحمد آقا
زادە سلامت در. اىمچىي دە بىلە گۆستەردىكە: تېرىزىدە ھەجاھدەرلە قوشو
لوب، اوچىجىي دە بىلە گۆستەردىكە: انشاللە گەلەجك، جىناب شىيخ
حزم مەھىملىرىلەر يۈرۈدىلەر كە وقىنەن ئەيمىن اولا يىلمۇز،
گەلەجك. يەندە عرض ايدىلەن كە: «باچى، وقىنەن ئەيمىن اولا يىلمۇز،
آقىقى اونى دە بىلەز كە قىز گەلەجك». بورادە شىشيخ جىنابلىرى
حددىن زىيادە غەضاپىك اولوب، ايشىكىن، پېشىكىن بىر شائى
قەلمايدىك مەن دېمىسون. سېلى دە بىر كە: نە من «باچى» دېسىدىم
«خانم» دېمىدىم. الله حمز ويرسون، مەن ياخشى باشا سالىدى:
اوزوم غەربى، نا بىلدە، نە بىلە كەمە باچى دېمۇم، كېيمە خانم
دېمۇم، ئەندى يازىب عمۇم مسلمان قارداشلارا معلوم ايدىلەن كە
بونىدان سورا هە كىس مني ايوپەن ئاپارىسە بېش از وقت معلوم
ايلسون گۇرك ايدوب اولان عورتە «باچى» دېمۇم، يوخىھ «خانم».
مشەبىدى مىش (فالجى) قول يازا يىلمىدىكى اىيچۇن من
«قىزىرمالى» اونك عومنىدىن قول يازىدەم.

﴿ برىكت ﴾

الله بىرگەت ويرسون مسلمان ايشلىرىنە: اوز گەدا ئەنەلە ئاچىنەدە
ملا نەزىلەن كېيى گۆلەمىلى سوز يازان زورناللار جۆخ وقت
مەطلۇل قالبىلار و بىر اىكى ايل يازاندان سورا دخىي يازماغا سوز
قەپلىرىلار. اما الله مسلمانلارى سلامت ايلسون: ايلە ئىستىورىسەن
كە مەطلۇل قالاسان، گۇرۇرسن ملا، آخالىخىن بىر كاغذ گەلدى،
جىوب اوخۇيورسان، گۇرۇرسن كە لاب گۆلەمىلى احوالاتدى،
ايلە بىر احوالاتدر كە اىگر روسلار، بەۋدىلىر، قۇنلەرددە بىلە
بىر احوالاتنى ايشتەبار، غازىزەلەر ووروب حتى بىر شەهدەن او

مطلوبه يوخار، معلمدر ڪيفي ته طور ايسته، شاگرديده او
قاعده ايله دوئمگه اختياري واودر، و بريده ڪه جوخ بويوك
ايش گوره ميبدر، بز او زيز هيشه معلمه تايشريريق ڪه اتي
سلك سوموگي هنئم، غرض بوييدا يازيمارام.

ایندی قالبشيام معطل او زيمده يالميرم، ڪه نه يازيم؟ ملا
دانی! هرگاه فرصنک اولسا، منه ياز معلوم ايله گوريم که نه يازيم؟
از طرف دوستکن «يونجا ساتان».

● بوچتا قوطىسى ●

دوستمزه، داباني چاتخ خالايانه يازيان شعرلر بى آز قىز
قىروپلار.

سليان ده آغا على بىكىن شكايىت گوندرنه: قالباديقز آداما
اعتبار اينه يالميريك.

اداره دن

كېچىن نومىدە بوچتا قوهلى سندە باطوملى مەعلقىنى آبخاز
يازمىدىق، ايندی بىزە باطومدان يازىرلار ڪه جىاب مەطفى
آبخاز دىگل.

مدیر و باش محرر: جليل محمد قلى زاده.

● بيان الحق. ●

(ادارىدە مكتوب)

25 تىجى ئىمرەتكىزىدە «آخوندار ترقىسى» آدلۇ بىر مقالە اوخو
دوق چوق افسرە اولدوق، اوڭا گورە ائر ھامو آخوندار
بىزىم معلمىز كىي وەن دوست و ملت بىست اولايدىدار، ايندى
لەكىدە تمام ملت اسلام ظلمت جىھىلەن و خرافات، ھۆھومات تويو
سندەن نجات ئابىشىدilar، بىزىم بىر معلمىز ھېشە وەن و ملت
 يولىندە جالشوب و «اھر اندازىم» قىيم اوپلوب مجلس داغلاندان سورا
محمد على مىرىزىنىڭ استېدادىدىن قورخۇب ماسافت اخبارىن ايلبوب
ايندىلەكىدە بىزىم تكىپدە بىرچىلىق قىلاس درسلىرىنىڭ معلمىدىر ھەندىدە
بر ساغىدە شىرىت دىبور، يازىلمىشدى بىر شخص روس شاپتاسى
قوىوب وارايىك كېچىرۈپ..... بىنلار تمام سىر يالان و بېتان
محض در، بىر سوزلىرى يازانك مقصودى غرض شخصى عناند و
لجاجىت دن باشقە بى شى دىگل، نجه كە بىرىت اھلەنە معلوم و
آشكىدر كىندىستاندە امكاني يوخارى بىر كى عمامەن ئۆپ روس
شاپقاسى قويسۇن، بلک خود شەرددە بىلدەر، فرض ايدەم بومعلم
باشى آچق جورك بىبور، ياخود حىمانى گوتوروب مسلمان بوركى
قوىوب، نجه كە عمامەلىلار رسمى بودر، اوز مەنلىرنىدە ياخود
كەنلىرىدە و مەحلەرنىدە بورك قويىلار ياخود وارايىك كېچىرۈر...
بىنلار ھانسى شىرىت و طېرىقت و وجданە مەحافىدرە، و جماعت
نە بىلەور فلاكتىس اوز اىۋىندە باشى آچق جورك بىور ياخشى

اعلانلار

بادىكىريدە مەمانخانە اسلامى

Гостинница „Исламия“ въ гор. Баку.

Народиленкى قىمتى ۱ مىنائىن بىش مەناھ قىدرىر. آشىز
خالىغىزىدە هە جور آسما و يورۇپا خورۇڭلارى موجوددر،
استراحتنى سون مشتىرىلاردىن مەمانخانەمىزى بىر دەغە گلوب
گۈرمەللىرى رجا اولۇر. ياسىپورت سىر سافارلار زىخت
چىكىمىسىلىر، جىونتىن دىوان حىچىمنە گورە لالا يوقك
اولۇنباچا قالار. آدرييىز: غۇربىنىڭ ڪوچىدە لالا يوقك
اىۋىندە مەمانخانە اسلامى.

صاحب مەمانخانە اسماپىل مۇھەممەد زادە:

Баку, Губернская ул. номера „Исламия“, телефон. № 1251

3

موراير آسېتىن

لۇپولە استۇلىقىند و شىركاسىنىڭ
درمان كارخالىسىنى.

وقت سىز شەقىلەك و «لىبرو» آزاوارلارى اىچىجۇن
اعلا مالاجىدر.

چوخ حىكىملىر مۇرفىدىن امتحان اوپلۇنوب ھېبىتە
ايشاملىنى و آزاوارلى لاز اىچىجەنە آرتق شەرت تابان درمان در،
ھە يىردى ساتىبلە، قىمتى آنچاق اىكىي مەنات در.

آدرييىز: اصل آسېتىرلە: موسىفواەم بىقۇسايە گۈچىدە نەرە ۱۰.
Moskva, Nikolayev, 10. گۈچىدە ستوكىنلىك و Ко.

Берлинъ, 0, 27 Schicklerstrasse №6. شەعىسى، يېرىلىن دە
Berdin, 0, 27 Schicklerstrasse №6.

۷ قیک	سعید اوردو بادی	دانشمنان	دانشمنان
۵ قیک	وولگیشته عین	آزاده	غفلت
۱۰ قیک	سعید اوردو بادی		

«فالوزنی» واسطه‌سی ایله ایستینلر هر سفارشه ۱۷ قیک آرتق
پوچت خرجی ویرجگلر.
شاغرد دفترلری: اداره‌ده یوز دانشی ۲ میلت ۴۰ قیک.

مamed-Ali شاخ

НАРОДНОЕ ДВИЖЕНИЕ
ВЪ КРАІ ЛЬВА И СОЛНЦА

Цѣна 1 рубль
СКЛАДЫ ИЗДАНИЯ: Тифлисъ
КН. ТОР. ГУТТЕМБЕРГ
Александровъ ТИПОГР.
„ШИРАКЪ“

(АТРЛЕТА)

روس دیلنده تازه کتاب

محمد علی شاه
یازان: آتریدت.
ایران ایندیکی حالی
ساتیلر: قلبیده غو
تیبلیغ: کتابخانه سندہ
و آلیساندرو پولده
شیراق: مطبوعه سندہ.
قیمتی پوچتا خرجی
ایله بر میلت در.

زورنا لمعزک تازه و کهنه نمره‌لری و کتابلاری باکوده ساتیلر
پاراپت‌ده وارالسو فسکی و رانکیلسکی کوچه لرگ کونجه‌نده مشهدی‌ایوب
علی اکبر اوچک دکاننده. خواهش ایدنلر اورایه تشریف گنورسونلر.
زورنالک هر بر نسخه‌سی نک قیمتی علی اکبر اوچک دکاننده
۱۲ قیک‌در. ال‌ده ساتانلارده ۱۵ قیک‌در.
اعلان و آبونه قبول اینک ایجون‌ده و کیلمز هان مشهدی
ایوب. علی اکبر اوف‌در.

اعلان

«صحبت با سر رفیق و یانالله غربیانه نیر» آجیق
و شیرین فارس دیلنده یازیلیش ۶۳ صفحه‌دن عبارت
اولان همین کتاب ۲۵ بند نظم ایله وطنلک‌حالی یولانده
کاله ایدیر. بو کتاب غیرت مطبوعه سندہ تازه جایدنه چخوب
موقع انتشاره قویولی. قیمتی ۴۰ قیک.
خواهش ایدنلر بو آدریس رجوع ایتسنلر: تفلیس
ده، آلمجی حمده، بالالیجستی کوچده، ۹ نومردی
ایوده، شاعر نیر جنابلرینه یا اینکه ملانصر الدین اداره‌منه.
همین شاعر لک «مرأت وطن آدلی تازه جایدان چخش
کتابی کنه ساتیلماقدور، قیمتی ۱۰ قیک، خواهش ایدنلر
همین آدریس رجوع ایتسنلر.

کتابلارڭ آدلارى	یازانلار	اداره‌ده خرچىلە	پوچتا	قىمتلىرى
درس ساتاپلارى:				
ومنان دىلى اوچىجى ايل	چىرىيابوسقى	۳۵ قیک	۴۰ قیک	
ایجون درس کتابى				
توركىقىسى				
برئىجى كتاب اوچىجى ايل	عباس ملا زاده	۲۰ قیک	۲۴ قیک	۳۵ قیک
ایجون درس کتابى	اواف	۲۰ قیک	۲۰ قیک	۳۵ قیک
اوشاڭ باچجىسى برئىجى	گىنچە معلمى مىرزا	۲۵ قیک	۲۶ قیک	
ایيل ایجون درس کتابى	عباس ملا زاده	۲۰ قیک	۲۰ قیک	
صييرات الاطفال اينجىزى	اونچىلار	۲۵ قیک	۳۰ قیک	
ایيل ایمهن درس ساتاپلارى	میرزا عباس ملا زاده	۸ قیک	۱۰ قیک	
مشق مجموعىسى	آچىوند ارس زاده	۱۶ مان	۱۶ مان	
قرات ساتاپلارى:	عباس آقا غاييوف	۱۵ قیک	۲۰ قیک	
تشريح الفرايض	آخوندابو ترابىم حوم، ع.	۱ مان	۱ مان	
رسنم و سهاب (گوزل شكللى)	حسين زاده، فايق نمان	۲۰ قیک	۲۰ قیک	
بزه هانسى علملى لازم	زاده و ملا نصر الدین			
اوستا زينال (شکللى)	ملا نصر الدین	۱۵ قیک	۱۷ قیک	
قربالىلى بىك (شکللى)	«	۱۵ قیک	۱۷ قیک	
ایرانلاره حریت (شکللى)	«	۱۵ قیک	۱۷ قیک	
ملت دوستلارى	حقويرزىدۇوف	۵ قیک	۷ قیک	
شىخ وزىر و	میرزا ملکوم خان	۲۰ قیک	۲۵ قیک	
مبىد ترقى (فارسجه)	آخوند يوسف طالب زاده	۵۰ قیک	۵۰ قیک	
حقېتلىق اسلام	اسلام تارىخي (برئىجى حمە)	۴۵ قیک	۴۵ قیک	
قاتلى مصادمه	اسلام مەكتىلرنىڭ سەرطەمىسى	۲۵ قیک	۲۵ قیک	
آتارا حامىد بىك جوانشىر	معلم الشرىعه (برئىجى حمە)	۴۰ قیک	۴۰ قیک	
(ملى شعر مجموعىسى)	معلم الشرىعه (مەجي حمە)	۵۰ قیک	۵۰ قیک	
حاب سئەلەرى	میرزا عبدالله طالب زاده	۲۰ قیک	۲۰ قیک	
صحبت باس رفيم	حىيدىك بىست بىگوف	۲۵ قیک	۳۵ قیک	
مراتك وطن	شاهر نير	۴۰ قیک	۴۰ قیک	

МОЛЛА-НАСРЕДИНЪ

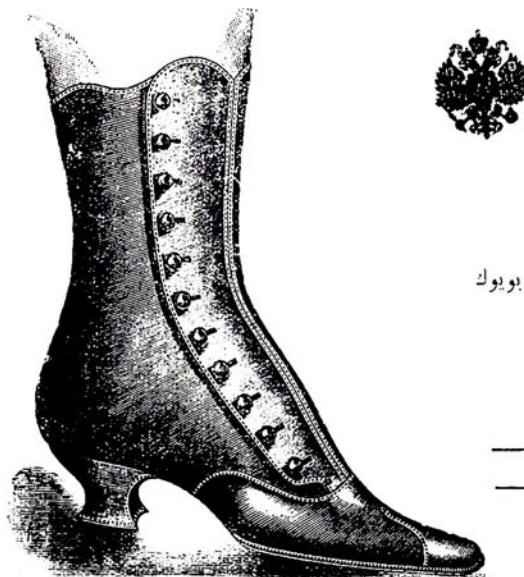
КОНТОРА И РЕДАКЦИЯ
журнала „Молла-Насрединъ“
Тифлисъ.
Давидовская ул. д. № 24.

ЕЖЕНЕДЕЛЬНЫЙ
ПОЛИТИКО-СЛАВИЧЕСКИЙ И ХУДОЖЕСТВЕННЫЙ
ЖУРНАЛЪ.

ЦѣНА на ГОДЪ:
Съ доставкою . . . . . 5 руб.
За гравицу . . . . . 6 руб.
ЦѣНА за ОБЪЯВЛЕНИЯ:
За място занимаемое строкомъ
пятнадцати строками 10 коп.
позднее . . . . . 7 коп.

خوسرويف چارسوسى نىڭ تعمىرى قورتاروب و بوراده اجاردىه ويريلور: ماگازىنلر، فاتح رالار، اوطاپ-
لار و آمبارلار هرجور مال يغماق ايچون، نجه كە قند، دەرى، فرش، تاخىل، دوگى، توتون، چاخير و غيره.
ايولارڭىز جىلسىي ايشيق و قورىدرلار. قىمتلىرى معتدلدر. دانىشماقىدىن اوترى مەھىن چارسونىڭ
48 نومرەلى فانتورىنە مراجعت ايتىھەللى در.

پىر بورغۇد «مېخانىچىقى» شەركىنىڭ

چوخ اعلا

آياخ قابلارى

راتقاووى، تىكىلىمش و وينتلى، هى فاسونە. هى بىر بىويوك

ماگазىدە ساتىلىرى.
ОЛГЫНЧЫК КЛЕММІЛІ

بىلە نشان وار.

اصل مال لارك اوستىندە

روس — آميريقا رىزىن مانوفاكتوراسى نىڭ شەرىتى

فيرماتىسى «آرداوغولنېقى»

(اوج گوشىلى)

подъ ТРЕУГЛЪНИКЪ фирмой

ھەنەن درى اسقلادى و بەمىز زاغرا و روس آميريقا رىزىن قالوشلارى
يىرددە نېچىنى مال لار مانوفاكتوراسى نىڭ پىر بورغۇك «مېخانىچىقى» شەركىنىڭ

آياق قابلارىنىدىن اوترى «قىرىما» و «آپرىقورا»

Музыка в Крыму

عثمانی : ناچیزه قابو ادزکری یورمایون : سیزادلشتر چیز که دیرن دگر ...

آی سیزی آکوب دوقان تون بـ دون دوشون : قومیاجا فلار حیوانلار راحت گیتسونلار ...
Не нураиме скубомонус, о - о - о !